

cognitio pure speculativa, & cognitio effectiva seu experientialis, 1. qu. 44.1. ad 3. item 22. qu. 112.5.0. ad 7. & ad 3. & 22. q. 97.2. ad 2. & qu. 150.5. c. & q. 262.3. ad 1. item 9.180.5. ad 2.

94 Per illustrationem divini luminis de facili possunt quicunque videri, 22. qu. 180.6. ad 3.

95 Cognoscimus essentiam Dei in hac vita, secundum quod representatur in creaturis; non autem ut est in se, 1. q. 1.7. ad 1. item 9.2.1.0. item 12. 22. c. item qu. 13.2. ad 3. item qu. 32.1. c. item 9.8.2. ad 1.

96 Solus homo viator cognoscit Deum per creaturas, 1. q. 22.12.0.

97 Creatura venit in cognitionem Dei tripliciter, scilicet per viam caritatis, eminentiae, & remotionis, 1. q. 12.12. c. & qu. 13.1. c. item 8. ad 2. item 20. ad 5. item 9.84.7. ad 3.

98 Deum esse, possumus cognoscere, per rationem naturalem, 1. q. 12.12.0.

99 Similitudo intellectus nostrorum non sufficiente probat aliquid de Deo, propter hoc, quod intellectus non univoco inventitur in Deo, & in nobis. Et inde est, quod Augustinus dicit quod per fidem venitur ad cognitionem, & non e converso, 1. q. 32.1. ad 2. fin.

100 Intellectus noster intelligit forum Deum, non autem totaliter, 1. q. 12.7. ad 3. item 3. q. 10.1. ad 2.

101 Deus non est primum cognitum ab intellectu nostro, 1. q. 88.1.0.

102 Quilibet intellectus etiam infinitus potest per gratiam Dei videre Deum per essentiam, 1. q. 109.1.0.

103 Deus perfectius cognoscitur per gratiam, quam per naturam a nobis, 1. quæst. 12. 33. o.

104 Intellectus noster indiget nova illuminatione, respetu supernaturalem, non autem respectu naturalium, 1. q. 1.1. c. ad 1. & ad 2.

105 Solus Deus format mentem per gratiam, & per lumen connaturale, non autem per

aliud lumen immediate, 1. q. 106.1. ad 3.

106 Inter Deum & mentem nostram datur medium, quoad gradum naturæ, non autem ut est objectum beatitudinis, 1. q. 5.1. ad 3

107 Non est possibile videre rerum in divina essentia, nisi ipsa videatur, 22. q. 173.1. c.

108 Dei non est demonstratio, nisi per effectum, 1. q. 3.5. c. fin.

109 Illud verbum Job, Se me loquitur Deus, referendum est ad aternam Dei locutionem, qua Deus pater universum unicum procul fibi aternum. Et tamen potest dici, quod licet idem corporali voce Deus protulit; non ramen propter idem, sed ad ostendendam diversum modum quo homines participare possunt similitudinem filiationis aeterna. Unde filii Dei non habetur ex qualicunque cognitione Dei, sed tantum ex ea qua est cum amore, 1. qu. 27.5. ad 3. item 9.43.5. ad 2. item 3. q. 45.4. ad 1.

110 Cognitio Dei acquiritur per alia. Sed postquam iam cognoscitur, non per alia cognoscitur, sed per se, 1. q. 1.2. o. item 22. qu. 27.3. ad 3. item qu. 34.1. c. & q. 1.71.2. ad 3.

111 + Vider Deum facie ad factum est videre eum per essentiam immediate, 1. qu. 12. 11. ad 1.

112 Essentia Dei videtur mediante, & semper a quilibet beato, 1. q. 12.2.0. & q. 58.1. c. & q. 62.9. c. & q. 106.1. ad 1. item 9. 12.3. c. & 12.9.5.6. ad 3. & 3. q. 9.3. ad 3. & q. 10.4. ad 1.

113 Est in intellectu beatorum, ut forma, quoad operationem, non autem quoad esse, 1. qu. 12.2. ad 3. item 5. c. item 3. q. 9.2. c. item 3. ad 3

114 Per nullam speciem creatam representari potest, 1. qu. 12.2.0. & 6.1. c. & qu. 56.3. c. & 22. q. 175.4.0. & 3.0.9.3. ad 3

115 Non potest videri ab aliquo intellectu creato fine lumine supernaturali, id est gloria, 1. qu. 12.1. c. ad 1. & 1.0.4.

&

D E
& 22. q. 175.5. ad 4. item qu. 175.3. ad 2. item 9.9.10.4. c. item qu. 41.2. c.

116 Quidam claris aliis videntur essentiam aliis videtur essentiam Dei, 1. q. 12. 6.0. & 7.8. c. & q. 62.9. c.

117 Deus solo intellectu videri potest, quis quicunque potentia sensitiva se extendit tantum ad corporalia, 1. q. 12.2.3. c. ad 3. item 22. q. 175.4. c.

118 A nullo oculo corporali potest videri, 1. q. 12.3.0. & 4. ad 1. & 22. q. 175.4. c.

119 Beatus videntur essentiam Dei oculis corporalibus per accidens, non autem per se, 1. q. 2.3. ad 2.

120 Naturale est homini, quod aliquando videat essentiam Dei, 1. q. 12.1. c. & 3. q. 9.2. ad 3.

121 Deus videri non potest per essentiam, nisi videatur trinitas personarum, 22. q. 2. 8. ad 3.

122 Visio Dei per essentiam, ut est species rerum, est per exterior visione eius, ut est objectum beatitudinis, 1. q. 12.8. ad 3.

123 + Quicunque vident Deum per essentiam, impossibile est quin diligit ipsum, 1. q. 60.5. ad 5.

124 + Omnes qui vident ipsam Dei essentiam, eodem motu dilectionis moventur in ipsam Dei essentiam, prout est ab aliis distincta, & secundum quod est quoddam bonum commune, 1. q. 60.5. ad 5

125 Beati vident in essentia Dei simul omnia, quæ aliquando vident, 1. q. 12.10.0. & q. 58.1. c. & 2.0.

126 Videntes essentiam Dei non vident omnia quæ Deus facit, vel facere potest, 1. q. 12. 8.0. item q. 57.5. ad 2. & q. 106.1. ad 1. & 3. q. 40.2. c.

127 Beati vident res in essentia Dei, non per similitudines earum, sed per essentiam Dei, 1. qu. 10.9.0. & 10. c. & 3. qu. 9.3. ad 3.

128 Quanto Dei limpidius vident essentiam Dei, tanto plura in eo videre potest, 1. q. 12. 8. c. & q. 106.1. ad 1. & 22. q. 180. ad 3. & 3. q. 10.2. c.

& q. 23.5. c.

129 Deus non vult omnibus,

D E
videt omnia quæ pertinent ad perfectionem intellectus, scilicet species, & genera, & ratios rerum, 1. q. 12.8. ad 4.

130 Res videntur in essentia Dei, seu in verbo, sicut efficiuntur in causa, & conclusio in principio, scilicet, unite, non auctoriter sicut in speculo, 1. q. 12.8. c. & 22. q. 173.1. c. fin.

131 Per visionem Dei non solum ratio glorificatur, sed totus homo, 1. q. 9.3. ad 3.

132 Voluntas est in Deo, 1. q. 19.1.0. & 3. q. 1.8.1. c.

133 Voluntas Dei est suauitate; sed differt ab eo secundum rationem, 1. q. 19.1. c. & 2. ad 1. & qu. 54.2. c. & qu. 61.2. ad 1.

134 Est sua essentia, 1. q. 19.1. ad 3. & q. 0.3. ad 2. & q. 59.2. c.

135 Est tantum una numeratio, licet sit multorum voluntorum, 1. q. 19.2. ad 4. & 5. c. & q. 27.5. ad 3. & q. 41.6. c.

136 Deus communicat naturali suam per actum voluntatis, non autem creatura, quia in solo Deo idem est intellectus, voluntas, & natura, 1. q. 19.2.3. ad 2. & ad 3. & 4. c. & q. 59.2. c.

137 Voluntas Dei respectu sua bonitatis est necessaria, sed respectu creaturarum est ad utrumlibet, & ex necessitate suppositionis, 1. q. 19.3.0. & 7. ad 4. & 10. c. & qu. 23.6. ad 3. & q. 41.2. ad 3. & q. 46.1. 2. c. & 3. q. 46.1.2. c.

138 Est perfecta per se, non autem per aliud, 1. q. 14.2. ad 3. & 4. 0.

139 Primum objectum voluntatis Dei est ejus essentia, 1. q. 19.1. ad 3. & 2. 0. & 3. c. & 4. ad 3.

140 Finis naturalis voluntatis Dei est bonitas ejus, quam non potest non velle, 1. q. 19.1. ad 1. & ad 3.

141 Error reducentium omnia in simplicem Dei voluntatem, 1. qu. 19.5. ad 2. & ad 3. & q. 23.5. c.

142 Deus non vult omnibus,

143 Voluntas Dei est causa rerum, 1. q. 19. 4. o. & 9. 20. 2. c. & qu. 25. 5. c. & q. 45. 6. item 46. 1. c. & 12. qu. 110. 1. c. item 3. q. 86. 2. c.

144 Non auferit contingens tiam a rebus, sed eam quibusdam imponit, & quibusdam necessitatem, 1. q. 19. 8. o. & 12. q. 10. 4. o.

145 † Ratio aliqua est voluntatis Dei, 1. q. 19. 5. o.

146 Nihil est causa voluntatis Dei, nisi sua bonitas, 2. q. 19. 5. o.

147 Ratio aliqua est voluntatis Dei, non ex parte eius, sed ex parte voliti propter aliud, 1. q. 19. 5. o. & 9. 21. 1. c.

148 Voluntas Dei est omnino immutabilis, licet effectus eius mutentur, 1. q. 19. 3. 7. o. & q. 23. 8. c. & 3. q. 46. 2. c.

149 Non movetur proprie, sed metaphorice, a sola bonitate sua, 1. qu. 19. 1. ad 3. & 2. ad 2. & q. 105. 2. ad 2.

150 Duplex, sc. antecedens, id est respectu voliti absolute; & consequens, id est respectu voluntati cum conditionibus eius, 1. q. 19. 6. ad 1. & q. 23. 4. ad 3.

151 Nihil sit contra voluntatem Dei consequentem, sed praeferit eam, & contra voluntatem eius antecedentem, 1. q. 19. 6. o.

152 Omne quod est prater, vel contra voluntatem Dei antecedentem, obsequitur & servit voluntati eius consequenti, 1. q. 19. 6. o.

153 Voluntas Dei duplex, sc. beneplaciti, & siani. Quae signa sunt quinque, scil. prohibitus, praeceptum, consilium, operatio, & permisio, 1. q. 19. 11. 12. o. & q. 21. 1. c.

154 Voluntas signi in Deo dicitur tantum metaphorice, sed voluntas beneplaciti dicitur proprie, 1. q. 19. 11. c.

155 Voluntas Dei semper & infallibiliter impletur, 1. qu. 29. 6. c.

156 Impossibile est praescientiam Dei falli, & eius voluntatem & dispositionem castigari, 3. q. 46. 2. c.

157 Deus vult alia & se, 1. q. 19. 2. o.

158 Solus Deus nihil extra se vult, nisi ratione sua bonitatis, 1. q. 19. 1. c.

159 Uno actu vult se, & omnia alia qua vult, 1. q. 19. 2. ad 4. & 5. c. & qu. 27. 5. ad 3. & 9. 41. 6. c.

160 Quicquid Deus vult, vult sub ratione boni communis, quod est sua bonitas, quae est bonum totius universi, 12. q. 19. 10. c.

161 Multitudine volitorum non repugnat simplicitati Dei, 1. q. 19. 2. ad 4.

162 Tripliciter vult omnes homines salvos fieri, sc. vel ut sit ibi distributio accommoda, vel ut fiat distributio pro generibus singulorum, & non pro singulis generibus, vel voluntate antecedente, & non voluntate consequente, 1. qu. 19. 6. ad 1. & q. 23. 4. ad 3.

163 Non potest velle malum culpis, sed malum per ea per accidens tantum, 1. qu. 19. 9. o. item 10. ad 1. item 2. ad 1. item q. 22. 3. ad 3. item qu. 48. 6. c. item 12. qu. 39. 2. ad 3. item qu. 79. 4. ad 2.

164 Mala culpa sunt Deo non volente, nec solente, sed permittente, 1. q. 19. 9. ad 3. & 12. q. 39. 2. ad 3.

165 Voluntas creaturem moverat a solo Deo, ut a principio iuris feco, 1. qu. 57. 4. c. h. & q. 105. 4. o. & qu. 106. 2. c. & qu. 111. 2. c. & 12. qu. 6. ad 1. & q. 9. 6. o. & qu. 80. 1. o. & 3. c. fin. & qu. 9. 6. c. & 3. qu. 18. 1. ad 1.

166 Omnis motus, tam voluntatis quam natura procedit a Deo sicut a primo movente, 12. qu. 6. ad 1. & q. 9. 4. ad 1. & 6. c. item qu. 53. 4. ad 6. & qu. 80. 1. ad 3. & qu. 109. 1. q. c. item 22. q. 104. 4. c.

167 Moverit hominem ad agendum tripliciter, scil. proponendo appetibile, & mandando corpus, & movendo voluntatem, 12. q. 6. 1. ad 3.

168 Motus voluntatis hominis disponatur immediate a Deo, intellectus autem medianibus angelis, corporalia vero interiora, & exteriora eius medianibus angelis, &

celis, ut multiformia, matribus, & defectibus ab oppositis, 1. qu. 79. 4. c. & q. 113. 1. c. & qu. 115. 3. c. & 4. ad 2. & 12. qu. 9. 5. ad 1.

169 Solus Deus imprimere in voluntatem potest, 1. q. 105. 4. c. item q. 106. 2. c. item qu. 115. 4. o. item qu. 116. 1. c. fin. item 12. qu. 75. 3. corp. item q. 80. 1. o. item 3. ad 1. item 22. qu. 172. 2. ad 2.

170 Solus Deus implet voluntatem, quia solus Deus moveat eam sufficienter, ut objecsum, 1. q. 105. 4. c. item qu. 106. 2. c. item qu. 111. 2. c. item 12. q. 27. 8. c. item q. 3. 1. corp.

171 Voluntas creature potest conformari voluntati Dei quadrupliciter, scilicet materialiter, formaliter, effectu, & finaliter, 12. qu. 19. 10. c. co. 2.

172 Voluntas, scientia, & actio creature potest & debet conformari voluntati, scientia, & actioni Dei, secundum imitationem, non autem secundum aequiparantiam, 12. q. 19. 9. ad 1.

173 Virtus & rectitudo voluntatis humanae principaliiter consistit in hoc quod divina voluntati conformetur, & eius sequatur imperium, 22. q. 19. 4. ad 2.

174 Conformitas voluntatis humanae ad divinam attendunt secundum voluntatem rationis, 3. q. 18. 5. c. ad 2.

175 Ad bonitatem voluntatis humanae requiritur, quod conformetur voluntati Dei, 12. q. 19. 9. o.

176 Quilibet homo tenetur conformare voluntatem suam voluntati Dei in volito formaliter, id est secundum rationem communem boni, & in modo, sc. ex charitate, & effectu, id est quod velit id quod Deus vult eum velle; non autem materialiter, id est in quolibet particulari, 12. q. 19. 10. o. & qu. 39. 2. ad 3. & 22. qu. 104. 4. ad 3.

177 Voluntas beatorum conformatur voluntati Dei in quolibet volito, 12. qu. 19. 10. ad 1.

178 Potentia proprie convenit Deo, 1. q. 25. 1. o.

179 Secundum propriam rationem principii convenit Deo respectu actionum notionalium, secundum quas aliqua procedunt secundum rem, non autem respectu aliarum, 1. q. 4. ad 3.

180 Activa proprie convenit Deo, non autem passiva, 1. q. 25. 1. o. & 3. ad 1. & qu. 41. 4. ad 2.

181 Est principium sua actionis secundum rationem tantum: sed est principium realiter suorum effectuum, 1. q. 25. 1. ad 3. item q. 41. 3. ad 4.

182 Est eus essentia, 1. qu. 25. 1. ad 2.

183 Est infinita, 1. q. 25. 2. o.

184 Duplex, scilicet absoluta, id est secundum se, & ordinata, id est secundum praescientiam & voluntatem, 1. q. 25. 5. ad 1.

185 Non est ad malum, quia est sua bonitas, 12. q. 2. 4. ad 1.

186 Circa potentiam Dei fuit duplex error, scilicet quod Deus agit ex necessitate naturae, & quod divina sapientia limitator ad hunc ordinem regnat, qui nunc est, 1. q. 25. 5. c.

187 Potentia generandi est in Deo, 1. q. 41. 4. o.

188 Est medium inter absolum, & relativum, 1. q. 41. 5. o.

189 Significat efficiam in rebo, & relationem in oblio, 1. q. 41. 5. o.

190 Potentia generandi in divinis non continetur sub omnipotencia Dei, 1. qu. 42. 6. ad 3.

191 Sumitur tripliciter, sc. active, & passively, & imperfecti.

192 Prima convenit soli patri; secunda tantum filio; sed tertia cuilibet personae, 1. q. 41. 6. ad 1.

193 Cum pater sit principium generationis, & pater & filius sint principium spirationis, in patre erit potentia generandi, & in parte & filio potentia spirandi, 1. qu. 4. 4. ad 3.

194 Eadem numero potentia generandi est in patre ut generet, & in filio ut generetur, 1. q. 41. 6. ad 1. & q. 42. 6. ad 3.

195 Secundum propriam rationem principii convenit Deo respectu actionum notionalium, secundum quas aliqua procedunt secundum rem, non autem respectu aliarum, 1. q. 4. ad 1.

196 Solus Deus imprime in voluntatem potest, 1. q. 105. 4. c. item qu. 106. 2. c. item qu. 115. 3. c. & 4. ad 2. & 12. qu. 9. 5. ad 1.

197 Solus Deus implet voluntatem, quia solus Deus moveat eam sufficienter, ut objectum, 1. q. 105. 4. c. item qu. 106. 2. c. item qu. 111. 2. c. item 12. q. 27. 8. c. item q. 3. 1. corp.

198 Solus Deus implet voluntatem, quia solus Deus moveat eam sufficienter, ut objectum, 1. q. 105. 4. c. item qu. 106. 2. c. item qu. 111. 2. c. item 12. q. 27. 8. c. item q. 3. 1. corp.

199 Solus Deus implet voluntatem, quia solus Deus moveat eam sufficienter, ut objectum, 1. q. 105. 4. c. item qu. 106. 2. c. item qu. 111. 2. c. item 12. q. 27. 8. c. item q. 3. 1. corp.

200 Solus Deus implet voluntatem, quia solus Deus moveat eam sufficienter, ut objectum, 1. q. 105. 4. c. item qu. 106. 2. c. item qu. 111. 2. c. item 12. q. 27. 8. c. item q. 3. 1. corp.

201 Solus Deus implet voluntatem, quia solus Deus moveat eam sufficienter, ut objectum, 1. q. 105. 4. c. item qu. 106. 2. c. item qu. 111. 2. c. item 12. q. 27. 8. c. item q. 3. 1. corp.

202 Solus Deus implet voluntatem, quia solus Deus moveat eam sufficienter, ut objectum, 1. q. 105. 4. c. item qu. 106. 2. c. item qu. 111. 2. c. item 12. q. 27. 8. c. item q. 3. 1. corp.

203 Solus Deus implet voluntatem, quia solus Deus moveat eam sufficienter, ut objectum, 1. q. 105. 4. c. item qu. 106. 2. c. item qu. 111. 2. c. item 12. q. 27. 8. c. item q. 3. 1. corp.

204 Solus Deus implet voluntatem, quia solus Deus moveat eam sufficienter, ut objectum, 1. q. 105. 4. c. item qu. 106. 2. c. item qu. 111. 2. c. item 12. q. 27. 8. c. item q. 3. 1. corp.

205 Solus Deus implet voluntatem, quia solus Deus moveat eam sufficienter, ut objectum, 1. q. 105. 4. c. item qu. 106. 2. c. item qu. 111. 2. c. item 12. q. 27. 8. c. item q. 3. 1. corp.

206 Solus Deus implet voluntatem, quia solus Deus moveat eam sufficienter, ut objectum, 1. q. 105. 4. c. item qu. 106. 2. c. item qu. 111. 2. c. item 12. q. 27. 8. c. item q. 3. 1. corp.

207 Solus Deus implet voluntatem, quia solus Deus moveat eam sufficienter, ut objectum, 1. q. 105. 4. c. item qu. 106. 2. c. item qu. 111. 2. c. item 12. q. 27. 8. c. item q. 3. 1. corp.

208 Solus Deus implet voluntatem, quia solus Deus moveat eam sufficienter, ut objectum, 1. q. 105. 4. c. item qu. 106. 2. c. item qu. 111. 2. c. item 12. q. 27. 8. c. item q. 3. 1. corp.

209 Solus Deus implet voluntatem, quia solus Deus moveat eam sufficienter, ut objectum, 1. q. 105. 4. c. item qu. 106. 2. c. item qu. 111. 2. c. item 12. q. 27. 8. c. item q. 3. 1. corp.

210 Solus Deus implet voluntatem, quia solus Deus moveat eam sufficienter, ut objectum, 1. q. 105. 4. c. item qu. 106. 2. c. item qu. 111. 2. c. item 12. q. 27. 8. c. item q. 3. 1. corp.

211 Solus Deus implet voluntatem, quia solus Deus moveat eam sufficienter, ut objectum, 1. q. 105. 4. c. item qu. 106. 2. c. item qu. 111. 2. c. item 12. q. 27. 8. c. item q. 3. 1. corp.

212 Solus Deus implet voluntatem, quia solus Deus moveat eam sufficienter, ut objectum, 1. q. 105. 4. c. item qu. 106. 2. c. item qu. 111. 2. c. item 12. q. 27. 8. c. item q. 3. 1. corp.

213 Solus Deus implet voluntatem, quia solus Deus moveat eam sufficienter, ut objectum, 1. q. 105. 4. c. item qu. 106. 2. c. item qu. 111. 2. c. item 12. q. 27. 8. c. item q. 3. 1. corp.

214 Solus Deus implet voluntatem, quia solus Deus moveat eam sufficienter, ut objectum, 1. q. 105. 4. c. item qu. 106. 2. c. item qu. 111. 2. c. item 12. q. 27. 8. c. item q. 3. 1. corp.

215 Solus Deus implet voluntatem, quia solus Deus moveat eam sufficienter, ut objectum, 1. q. 105. 4. c. item qu. 106. 2. c. item qu. 111. 2. c. item 12. q. 27. 8. c. item q. 3. 1. corp.

216 Solus Deus implet voluntatem, quia solus Deus moveat eam sufficienter, ut objectum, 1. q. 105. 4. c. item qu. 106. 2. c. item qu. 111. 2. c. item 12. q. 27. 8. c. item q. 3. 1. corp.

217 Solus Deus implet voluntatem, quia solus Deus moveat eam sufficienter, ut objectum, 1. q. 105. 4. c. item qu. 106. 2. c. item qu. 111. 2. c. item 12. q. 27. 8. c. item q. 3. 1. corp.

218 Solus Deus implet voluntatem, quia solus Deus moveat eam sufficienter, ut objectum, 1. q. 105. 4. c. item qu. 106. 2. c. item qu. 111. 2. c. item 12. q. 27. 8. c. item q. 3. 1. corp.

219 Solus Deus implet voluntatem, quia solus Deus moveat eam sufficienter, ut objectum, 1. q. 105. 4. c. item qu. 106. 2. c. item qu. 111. 2. c. item 12. q. 27. 8. c. item q. 3. 1. corp.

220 Solus Deus implet voluntatem, quia solus Deus moveat eam sufficienter, ut objectum, 1. q. 105. 4. c. item qu. 106. 2. c. item qu. 111. 2. c. item 12. q. 27. 8. c. item q. 3. 1. corp.

224 Deus est omnipotens, i. q. 25.3.0. & 3.q.13.1.c
225 Potest facere quicquid non implicat contradictionem, 2.q.7.2.ad 1. & q.5.3.4.0. & 3.q.13.1.c
226 Dispensare non potest, ut homini licet non subdi ordinis eius, eriam in iis, secundum quod homines adinvicem ordinantur, 12.qu.100.3.ad 2

227 Potest disponere agendo praepter ordinem sue providentia, quoad res subiectas ordinis, non autem quoad rationem ordinis qua est in Deo, 3.q.105.6.c

228 Divina potentia non est ita ordinis eius alligata, quin possit quandoque praepter ordinem caesarum secundarum aliquid agere, cum sibi placuerit; ut patet in operibus miraculosis, 1.q.25.5.c

229 Deus non potest facere duo contraria, vel privationem & habitum, vel alia opposita, esse simul in eodem, 1.q.105.3.6.c.item 12.q.51.4.c

230 Non potest aliquid facere, quod non sit convenientia sapientiae & bonitatis eius, 1.q.21.4.c

231 Potest facere quicquid olim fecit, nisi sit impossibile ratione praeteriti, 1.qu.25.4.ad 2

232 Non potest reparare virginitatem perditam, 1.q.25.4.ad 3

233 Potest facere quae non facit, & dimittere quae facit, 1.q.25.5.0.item 3.q.1.3.ad 3

234 Solus Deus potest munitate formam in formam, & materiam in materiam, & totum in totum, 3.q.75.4.c.ad 3
235 Potest transmutare omnem materiam in quamcumque formam, 3.q.28.4.ad 5

236 Potest immediate movere materiam ad formam, & omne corpus ad locum, & intellectum, & voluntatem interiorum eam inclinando, 1.qu.105.1.2.3.4.0. & q.110.2.c

237 Non potest facere materiam esse sine forma, 1.q.66.3.0.
238 Potest facere raritatem

& denstatem esse fine materia, 3.q.77.2.ad 3. & 7.ad 1. & ad 2
239 Potest facere, angelum non esse, 1.q.9.1.c.item qu.10, 5.c.ad 3

240 Potest immediate mouere quolibet corpus, qualunque mutatione possibili cuius

secundum quod homines adinvicem ordinantur, 1. qu.105.1.6.c

241 Potest immediate facere omnem effectum cujuscunq; agentis, sine eo, 1. qu.105.2.6. & 12.q.51.4.c. & 3.q.77.1.c
242 Nullius rei virtus posset aliquid nisi per virtutem Dei, a quo est omnis virtus, & virtus conservatio, & ordo ad effectum, 12.q.109.2.corp.

243 Hoc quod Deus in omnibus operatur secundum modum eorum non excludit quia quadam operetur quae natura operari non potest, 12.q.51.4.ad 2

244 * Nihil prohibet esse aliquid in potentia divina, quod non vult, & quod non continetur sub ordine quem statuit rebus, 1.q.25.5.ad 1

245 Solus Deus potest facere praepter ordinem, & curiositatem naturae, 1.q.105.6.0. & q.106.3.c. & 3.q.49.3.c

246 Quicquid potest intelligi esse sine alio, Deus potest facere esse sine eo; non autem si potest intelligi, alio non intellectus, ut ens sine bono, 12.q.110.4.ad 4

247 Potest facere universum, & quamlibet creaturam meliorem quam fecerit, 1.q.25.ad 3. & 6.0

248 Qualibet re creata potest facere aliam meliorem, bonitate essentiial, & accidentali, 1.q.25.5.ad 3 & 6.0

249 Potest facere aliquid melius humanitatem Christi, materialiter eius, beatitudine, & gratia, secundum se, non autem ut relata ad Deum, 1. q.25.6.ad 4 & 3.qu.7.12.ad 2. & qu.10.4.ad 3

250 Non potest peccare, 1.q.25.1.ad 2. & qu.63.1.c.item 22.q.6.2.c.ad 2

251 Deus si vellet, posset prava agere, & peccare. Et itius conditionalis, Socrates

cuius-

currere, si vult, antecedens est possibile; & ideo sequitur possibilis consequens. Sed in his conditionali, Deus potest peccare si vult, antecedens est impossibile. Non enim potest Deus velle malum. Et ideo non est simile, 1.q.25.3.ad 2

252 * Deus est causa peccati, 12.q.79.0. & q.80.1.c

253 Est causa mali pena per accidens tantum, mali aut culpae nullo modo est causa, 1.q.48.6.c. & q.49.2.0. & q.63.5.cor. item 12. qu.87.1.ad 2. item 12. qu.19.1.ad 3. item q.24.10.corp.

254 Est causa excacationis & obdorationis per accidens tantum, felicitate subtrahendo gratiam, 1. qu.23.3. & 21. item 12.q.79.1.0. & 22.q.15.1.0

255 Per se inclinat ad bonum, dando gratiam & virtutes, & direxte ordinando ad bonum, sed inclinat ad malum per accidens tantum, scil. non dando gratiam, 12.q.79.1.ad 1

256 Est causa productiva cuiuslibet rei, 1. qu.22.2.c. & q.44.0. & qu.45.2.c.item qu.55.1.ad 3. & qu.57.2.c. & q.61.1.0.item qu.65.1.0. & 3.c. & q.75.5.ad 1. & q.79.2.c. & q.103.5.7.c. & 12.q.79.2.c. & q.93.1.c

257 Est causa omnium efficiens, exemplaris, & finalis, 1. qu.44.1.2.3.0. & q.65.2.0. & q.103.2.0. & 5.c. & qu.105.5.c.item 12.q.79.2.c

258 Est causa omnis motus tam voluntatis, quam naturae, 12.q.61.1.ad 3

259 Immediate producit omnia, 1.q.65.3.0. & 3.q.6.1.ad 2

260 Agit mediabitus aliis causis, non ex insufficientia ejus, sed ut dignitatem causam di communiter creaturis, 1.q.21.3.c. & 8.ad 2. & qu.103.6.c.ad 2. & q.106.4.c

261 Bonitas, liberalitas, justitia, & misericordia Dei differenter producunt res, 1. qu.21.3.c

262 Producit creaturas non ex necessitate, 1.q.19.4.0. & q.25.5.0. & qu.28.1.ad 3. & qu.32.1. ad 3. & qu.45.6.c. & q.59.1.c. & qu.61.2.ad 1. & qu.102.3.0. & qu.103.1.ad 2. & 12.q.66.1.ad 2

& q.109.1.c. & 4. q.50.2.ad 3

263 In productione rerum animalium aliquem intendit, scil. divinam bonitatem, 1.q.25.5.c

264 Dextrum & sinistrum, & aliae differentiae situs sunt in animatis quoad nos tantum; in animatis vero sunt secundum se, 1.q.13.7.c

* Diabolus dicitur esse Deus

hunc us facili non creatione, sed quia familiariter viventes ei serviant, eo modo loquendi quo Apostolus loquitur dicens, Quorum Deus venter est, 1. qu.65.1.c. & item q.114.3.ad 2. & 12.q.1.5.b

265 Diaconus non est proprius minister alicujus sacramenti, 3.q.67.1.0

266 Est proprius dispensator sanguinis Christi, non autem corporis Christi, nisi de licentia episcopi, vel presbyteri, vel in necessitate, 3.q.82.3.0

267 Non licet ei tangere corpus Christi, quia non habet manus confractas, 3.q.82.3.0

268 Ad diaconum pertinet affilere & ministrare majoribus sacerdotibus, in omnibus agentibus circa sacramenta ecclesie, 3.q.67.1.c. & q.71.4.c

269 Et purgare tantum, id est ejicare immundos, & disponere fidèles per admonitiones. Sed ad sacerdotes pertinet etiam illuminare, id est tradere sacramenta, ad episcopos vero perficere, 3.q.64.1.ad 1. & q.67.1.ad 1. & ad 3. & q.82.3.0

270 Dialectica scientia est tantum una in speculabilibus; demonstrativa vero sunt plures, 12.q.57.6.ad 3. & 22.q.28.1.5.1.4. ad 2

271 Dicere proprie importat principaliter respectum ad verbum, secundario autem ad rem intellectam: ideo in divisione convenit tantum pari, 1.q.34.1.ad 3. & 3.q.39.8.ad 2

272 Se habet tripliciter ad illud, quod dicitur, scil. enuntiative, causative seu imperative, & operative, 22.q.76.1.c

273 Dicere Dei fons dupliciter, scil. pro formatione verbis; & pro expressione ejus. prius enim est eternum: non autem secundum se

secundum, 1. qu. 32. 1. ad 3. & qu. 47. 1. c. fin. & q. 65. 4. c. fi. & q. 67. 4. c. ad 2. & q. 74. 3. ad 1. & ad 3. & ad 5.

4 Per hoc quod dicitur in scriptura, dixit Deus, impetratur divinum imperium, secundum Basiliem, prius autem oportuit prosciendi creaturam quam obediret, quam fieri mentionem de divino imperio, 1. q. 74. 4. ad 1.

1 Dici ut verbum convenit tantum filio in divinis; sed dici ut res convenient singulis personis, toti trinitati, essentia Dei, & omni creatura, 1. q. 34. 1. ad 3.

1 Dies dicitur duplicitate, sc. naturalis continens viginti quaruor horas, & artificialis, sc. a claritate solis, 3. q. 53. 2. ad 3.

2 Naturalis secundum ecclesiam incipit in media nocte, non autem dies artificialis, 3. q. 80. 8. ad 5.

3 Non terminatur in vespere, sed in mane secundum Chrysostomum, 1. q. 74. 3. ad 6.

4 De operibus septem die rum in principio bibliæ, 1. q. 67. usque 75. 0.

5 Septem dies fuerunt unus intans secundum cognitionem septem operum Dei in mente Angeli, secundum Augustinum; licet secundum alios fuerint versi septem dies successivi, 1. q. 58. 6. c. & 2. ad 1. & qu. 68. 1. c. & q. 69. 1. c. & q. 70. 1. ad 1. item q. 74. 1. 2. 0.

6 Diversæ res diversimode præfuerunt in operibus septem diierum, 1. q. 73. 1. ad 3. item qu. 90. 4. 0. item qu. 91. 2. ad 4. item qu. 92. 4. ad 3. & qu. 118. 3. ad 1.

7 Dies primi, sc. creationis, a luce in noctem computantur propter futurum hominis lapsum, sed e converso tri duum Christi in sepulchro propter reparacionem hominis, 2. q. 51. 4. ad 1. & q. 63. 2. 3. 6.

8 Prima dies dicitur habu fe vespere, & non mane, 1. q. 63. 6. ad 4.

9 Dies dominicus succedit sabbato ex statuto ecclesia, & consuetudine Christianorum, 1. q. 50. 2. ad 1.

tantum; ideo observatio eius non est sic arcta, nec figuralis, sicut sabbatum; quia veritas etiam in modico prætermitti non debet, 12. qu. 103. 3. ad 4. item 22. q. 122. 4. ad 4.

10 Dies in qua res creatæ sunt, sc. prima, non debuit benedici, seu sanctificari, 1. q. 73. 3. ad 2.

11 De secunda die non dicitur, videlicet Deus, pluribus rationibus, sc. vel quia quod ponitur in terra die referetur etiam ad secundum; vel quia est de iis quæ non sunt manifesta populo; vel quia per similitudinem simpliciter intelligitur aer nebulosus, qui non est de partibus principalibus mundi; vel est mystice ex parte numeri, quia dualitas ab unitate recedit, 1. q. 74. 3. ad 3.

12 In tertia die informitas terra removetur secundum Augustinum, 1. qu. 69. 1. 2. c. principio.

13 Die quarta producuntur lumina, quæ moventur in celo, ad ornatum ipsius, 1. q. 70. 1. c.

14 Die quinta producuntur aves & pisces, ad ornatum medi elementi; qui habent motum in aere, & aqua, quæ pro uno elemento accipiuntur, 1. q. 70. 1. 0. & q. 71. 0.

15 Die sexta producuntur animalia, quæ habent motum in terra, ad ornatum ipsius, 1. q. 70. 1. c. & q. 72. 0.

16 Dies septima debuit benedicari, & sanctificari, 1. q. 73. 3. 0.

17 Diei septimus convenient completionem operum Dei & requies eius, 1. q. 73. 1. 2. 0.

18 Differentia est nobilior generis; sicut determinatum indeterminatum, & proprium communum, non autem sicut alia natura, 1. qu. 50. 4. ad 1. & q. 73. 7. ad 2.

19 Complet essentiam generis, 12. q. 77. 5. c.

20 Differentia & genus secundum considerationem realem & metaphysicalem, fundantur super diversas naturas necessaria, non autem logice,

4 Id a quo sumitur differentia, se habet ad illud a quo sumitur genus ut actus ad potentiam, 1. q. 3. 1. c. & q. 50. 2. ad 1. item q. 95. 3. ad 4. & 5. ad 3. & 12. q. 67. 5. c.

5 Differentia completiva speciei sumitur a forma; genus a materia communis, sed particulae a materia individuali, 1. q. 85. 2. ad 3.

6 Differentia significat totum compostum, sicut & species; licet sumatur a parte formalis, & genus a parte materiali; licet genus significet totum, 1. q. 85. 5. ad 3. & 12. q. 67. 5. c.

7 Est in genere tantum in potentia; ideo non participat genus, nec est de intellectu eius, nec e converso, 1. q. 3. 8. ad 3. & q. 90. 1. ad 3.

8 Importat distinctionem formæ, 1. q. 31. 2. ad 2.

9 Differentia est forma generis, in quantum facit ipsum esse actu, sed genus est formalis specie, in quantum est universalis, 12. q. 18. 7. ad 2.

10 Remota differentia non remanet genus idem numero, 12. q. 67. 5. corp.

11 Differentia forma proveniens ex sola dispositione materia non facit diversitatem secundum speciem; sed tantum secundum numerum, 1. q. 85. 7. ad 3.

12 Differentia secundum speciem est propter finem; sed differentia secundum numerum est propter materiam, 1. q. 62. 6. ad 3.

13 Differentiae essentiales sunt nobis ignoratae, 1. q. 29. 1. ad 3.

14 Sapient nominantur ex accidentibus, 1. q. 29. 1. ad 3. & q. 77. 1. ad 7. & 12. q. 49. 2. ad 3. fin.

15 Differentiae per se, sc. contentæ virtutaliter in genere constituent veras species eius; non autem differentiae extraneæ, nisi improprie, 32. q. 18. 7. c. & q. 35. 8. c.

16 Quæ consequuntur diversitatem specierum, possunt esse in rebus ejusdem speciei; non autem quæ constituent species, 12. q. 72. 5. corp.

17 Divisio generis in species non est semper per veras differentias, 12. q. 49. 2. ad 3.

18 Differentia triplex inter homines secundum habitus & actus anima rationalis, sc. secundum diversas gratias gratiarum, secundum duplēcēm vi tam contemplativam & activam; & secundum diversos status & officia, 21. qu. 171. princ.

19 Differentia in formis est non potest, nisi secundum quod una est perfectior alia, 1. q. 31. 2. ad 2.

20 Differere propriæ est semper per aliud; & est relativum; sed diversum est absolutum, & seipso, vel alio. Ideo omne differere est diversum, & non e converso, 1. q. 3. 8. ad 3. & q. 90. 1. ad 3.

21 Simplicia seu prima non proprie differunt, sc. per aliud, sicut composita seu secunda;

22 Differentia est formalis, in quantum facit ipsum esse actu, sed genus est formalis specie, in quantum est universalis, 12. q. 18. 7. ad 2.

23 Differentia secundum speciem completa, vel secundum diversos gradus in generatio e ejusdem speciei, 12. q. 73. 7. c.

24 Propter divinam simplicitatem, consideratur duplex realis identitas in divinis, eorum tantum secundum numerum, 1. q. 40. 1. ad 1.

25 Differentia est id quod transcendit potentiam secundum naturam, vel propter impedimentum, 1. quæst. 62. 2. ad 2. & 4. ad 1.

26 Difficultas operandi duplex, sc. ex magnitudine operis, vel ex defectu voluntatis; prima auctor meritor, secunda vero minuit illud, 12. q. 114. 4. ad 2. & 22. q. 355. 4. ad 2.

27 Ratio virtutis magis consistit in bone, quam in difficultate, ideo magnitudo eius magis mensuranda est secundum rationem honi, quam secundum rationem difficultatis, 22. q. 123. 2. ad 2. item q. 137. 1. ad 2. fin. & q. 141. 8. ad 2.

28 + Opera virtutum sunt difficultia, 12. q. 107. 4. o.

29 Opus virtutis habet duplicitatem,

sem difficultatem, scilicet ex specie actus, ut in fortitudine & temperantia: & ex diuturnitate, ut in perseverantia, 22. q. 127. 1. c.

6 Difficultas in artibus virtutum duplex, sc. in inventendo medium rationis, & in refrainingo passiones; tantum prima est in virtutibus intellectualibus & in iustitia; secunda vero in aliis, 22. q. 129. 2. cor.

7 Ubi est specialis difficultas, ibi requiritur specialis virtus, 22. q. 137. 1. corp.

8 Difficultas duplex circa artus virtutum habentium materialiter exteriorum, scilicet proprius excessum passionum principaliter vel principaliter propter magnitudinem obiecti; in prima sufficit una virtus; sed in secunda requiriuntur duas, 22. q. 129. 2. c. & q. 134. 3. ad 2.

9 Difficultas vitandi peccatum duplex, scilicet propter vellemiam passionis, ut ira; vel propter latentiam, ut superbia, 22. q. 162. 6. ad 1.

10 Diffinitio non potest esse falsa nisi per accidens, scilicet ratione duplicitis compositionis, 22. q. 57. 3. c. item q. 58. 5. c. item q. 85. 6. c.

2 Doctores, & philosophi negligunt modum diffinitionis, & tangentes principia prætermittunt formam syllogismi, ponentes ea, ex quibus syllogismus formari potest, 22. q. 4. 1. corp.

3 Cum demonstratur causa per effectum, necesse est ut effectu loco diffinitionis causa, 1. q. 1. 7. ad 1. item q. 2. 2. ad 2.

4 Unius rei est tantum una diffinitio perfectissima, scilicet per omnes causas; sed sunt plures per diversas causas, vel proprietates, 22. q. 55. 4. corp.

5 Unumquodque diffinitur & denominatur secundum illud quod convenit ei primo & per se, non autem per illud quod convenit ei per aliud, 3. q. 60. 4. ad 1.

6 Materia communis ponitur in diffinitione speciei, non genetum materia individualis, t.

q. 29. 2. ad 3. & q. 75. 4. c. & q. 85. 1. ad 2.

7 Diffinitio naturalium significat formam & materiam, 1. q. 29. 2. ad 3. item q. 75. 4. c. & q. 85. 1. ad 2.

8 Nomina intentionum quandoe ponuntur in diffinitione rerum, quando nomina nostra sunt imposita rebus, ut in diffinitione personæ, 1. qu. 29. 1. ad 3.

9 Singulare non diffinitur, 1. q. 29. 1. ad 1.

10 Nomen pertinens ad communem rationem singularitatis diffinitio potest, ut persona, & huiusmodi, 1. q. 29. 1. ad 1.

11 Diffinitio & scientia sunt tantum entium, non secundum modum rei, sed secundum modum intellectus, 1. q. 44. 3. ad 3.

12 Partes rei vel diffinitionis sunt prius nota quam totum vel diffinitionem, sed ut partes est & converso, 1. q. 85. 2. ad 2. & ad 3.

Digefatio est completio a calore naturali, 3. quæst. 74. 3. ad 3.

Dignitas est de absolutis, ideo est eadem in patre & filio, 1. q. 42. 4. ad 2.

Diligentia idem est quod facultudo, ideo requiritur in omnibus virtutibus, sicut etiam soliditudo, 22. q. 53. 1. ad 1.

Dilectum potest dici pars diei, & noctis, 3. q. 51. 4. ad 3.

1 Situs est de ratione quantitatis dimensionis, 3. q. 77. 2. ad 2.

2 Additio quantitatis non tollit essentiam dimensionis, 3. q. 77. 8. ad 4.

3 Dimentio corruptit tripliciter; scilicet per additionem, divisionem, & diminutionem, 3. q. 77. 40.

4 Quantitas dimensiva est aliquorum dupliciter, scilicet per se, & per accidens, vel proprie & similitudinariae; primo modo convenit corporibus, sed secundo modo convenit etiam aliis, 1. q. 3. 1. ad 1. item ad 3.

Dionysius dicit in quadam epistola super Joannem, quod Christus operabatur divinitas ea quae sunt hominis, & hoc mon.

monstrat virgo supernaturaliter concipiens, & aqua infabilis, terrenorum pedum summa gravitatem, 3. q. 28. 2. ad 3. f. & q. 4. 5. 2. corp.

Disciplina est pars potentialis justitiae, contenta sub humanitate, 22. q. 80. ad 3.

1 Discordia importat disgregationem quandam voluntatum in diversa, 21. q. 37. 1. c. ad 3.

2 Discordia per se, id est ex intentione deliberata diffidentia a bono Dei vel proximi, est peccatum mortale, non autem si per accidentem, 22. q. 37. 1. o. & q. 42. 1. ad 2.

3 Principaliter oritur ex inanis gloria, secundario autem ex invidia, 22. q. 37. 2. o. & q. 38. 2. c. & q. 132. 5. c.

1 Dispensatio importat commenuratam distributionem, vel applicationem alicuius communis ad singula, 12. quæst. 97. 4. c. item 22. qu. 88. 10. c.

2 Nunquam dispensandum est in præjudicio boni communis, 12. q. 97. 4. ad 1. q. 100. 2. c.

3 Omnis dispensatio a prælato debet fieri ad honorem Christi, vel ad utilitatem ecclesie, 22. q. 88. 12. c.

4 Inidelis est, qui dispensatio non habens intentionem ad bonum commune, improdunt autem non habens rationem dispensandi, 12. q. 97. 4. corp.

5 Dispensatio non potest fieri contra præcepta juris naturalis communis, sed tantum contra ea, qua sunt quasi conclusiones eorum, 12. q. 97. 4. ad 3. & 22. q. 147. 4. ad 1.

6 Solus Deus potest dispensare in præceptis divinis, non autem Papa, 12. q. 94. 5. ad 2. & q. 97. 3. ad 1. & 4. ad 3. & q. 100. 8. o. & 22. q. 89. 9. ad 1.

7 Omnia præcepta decalogi sunt omnino indispensabilia, etiam a Deo, 12. q. 99. 5. c. item q. 100. 8. ad 2.

8 Præcepta continent intentionem legislatoris, sc. conservationem boni communis, vel ordinem iustitiae & virtutis, ut omnia præcepta decalogi, fuit omnino indispensabilia, 12. q. 100. 8. o.

279

logi, fuit omnino indispensabilia, 12. q. 100. 8. o.

9 Cum dispensatur in aliqua lege humana, non fit ut legi humana non obediatur, quod est contra legem naturæ & mandatum divinum, sed fit ut hoc quod erat lex, non sit lex in hoc casu, 22. q. 88. 10. ad 3.

10 Facilius dispensatur in gradibus prohibitis consanguinitatis, & affinitatis, circa personas excellentes, sine acceptione personarum, propter pacem communem, 12. q. 97. 4. ad 2. & 22. q. 63. 2. ad 2.

11 In publica lege humana nullus potest dispensare, nisi illa a quo lex habet auctoritatem, vel cui illa commiserit, 12. q. 97. 4. ad 3.

12 Inferior potest dispensare in præceptis superioris, quando sibi permittitur a superiori, non autem alter, 12. q. 97. 4. ad 3.

13 Refores multitudinis possunt dispensare in legibus humanis, quando deficitur in aliquo casu, vel necessitas imminent, vel quando non expedient alicui persona, 12. q. 96. 6. c. & q. 97. 40. & q. 100. 8. c. & 22. q. 88. 10. c. ad 2. & q. 89. 9. o. item q. 147. 4. c. ad 1.

14 Dispositio semper importat ordinem habentis partes, 12. quæst. 49. 1. ad 3. & 2. ad 1.

15 Potest dici tam ratio ordinis rerum in finem, quam ratio ordinis partium in totum, providentia vero primum tantum, 1. q. 32. 1. c. fin.

16 Sumitur dupliciter, sc. pro genere habitus, & ut dividitur contra habitum, & hoc dupliciter, sc. vel ut diversa species, vel ut imperfectum contra perfectum, in eadem specie, 12. q. 49. 2. ad 3.

17 Triplices, scilicet vel secundaria locum, id est prædicamentum situs, vel secundaria potentiam, id est preparatio ad habitum, vel secundaria speciem, id est habitus; sed dispositio tertio modo sit habitus, non autem secundo modo, 12. q. 49. 1. ad 3. item 4. c. item q. 48. 4. ad 4. & 2. Quæ-

5 Duplex, scilicet dispositio removens, & dispositio perficiens, 12. q. 98. 3. corp.

6 Duplex, sc. materia, & agentis, prima est tantum entitatem, secunda vero est etiam non entitatem, ut praedestinatio, 1. q. 23. 2. ad 3

7 Dupliciter se habet ad id quod disponit, sc. ut via ad perfectionem, & ut effectus: secundum modo manet cum perfectio ne, non autem primo modo, 3. q. 9. 3. ad 2

8 Trupliciter se habet ad id ad quod disponit, scilicet ut idem in eodem, in eodem ut non idem, & ut nec idem nec in eodem, 12. q. 74. 4. ad 3

9 Dispositio qua dividitur contra habitum ut imperfectum contra perfectum in eadem specie, sit habitus, non autem qua dividitur contra habitum, ut diversa species, 12. q. 49. 2. ad 3. item qu. 88. 4. ad 4

10 Omne subiectum distinctionis, vel habitus requirit tria, sc. compositionem subiecti ex actu, & potentia, indeterminationem ad multa, & concursum plurium accidentium, 12. q. 49. 4. o.

11 Nulla dispositio vel habitus ad operationes est principali per in corpore, sed rati onis dispositio ad formam, non autem habitus proprii, 12. q. 50. 1. o. & 2. c.

12 Difficile mobile diversificat habitum a dispositio ne, non autem ab aliis speciebus qualitatibus, 12. q. 49. 2. ad 3

13 Habitus vel dispositio non est in Deo, nec in Angelis, nec in coelis, nec in elementis, 12. q. 49. 4. c.

14 Eiusdem est disponere ad finem, & ad finem perducere, vel per se, vel per suos subditos, 12. q. 98. 2. 3. c.

15 Dispositio eorum quae sunt ad finem, attenditur secundum rationem finis, 12. princ. item q. 95. 3. c. & q. 102. 1. c. item 22. q. 33. 2. 6. c.

16 Omne quod elevatur ad formam altiorum sua natura, requirit dispositio supra naturam suam, 12. q. 12. 5. c.

17 Quilibet artifex, etiam artifex divinus, intendit operi suo inducere dispositionem optimam respectu sui finis, non autem optimam simpliciter, 1. q. 47. 2. ad 1. & q. 91. 3. c.

18 Dispositio patientis est in eodem subiecto cum forma ad quam disponit, non autem dispositio agentis, 12. q. 47. 4. ad 3

19 Forma non necessario consequitur dispositionem, nisi per virtutem agentis, quod causat dispositionem, 12. q. 112. 3. ad 3

20 Dispositio sequitur naturaliter formam & perfectionem, ad quam disponit, i. cetera praecebat eam via generatio nis, 3. q. 7. 13. ad 2

21 Prima dispositio materia est quantitas dimensionis, 3. q. 77. 2. c.

22 Dispositio materialis non

est causa simpliciter, sed secun dum quid, 22. q. 27. 3. c.

23 Forma semper est in ma teria disposita, non quidem respectu primi effectus forma, scilicet e' ex actu, sed respectu effectuum posteriorum, 1. q. 76. 6. ad 1

24 Dispositio est in eodem subiecto cum eo ad quod dis ponit propinque, 3. qu. 63. 4. ad 1

25 Dispositio subiecti est prior naturaliter susceptione formae, sed est posterior actionis agentis, 12. q. 113. 8. ad 2

26 Omnis dispositio inordinata haber unitatem specificam a sua causa, sed unitatem numeralem haber a suo subiecto, 12. q. 82. 2. corp.

27 Contentio in disputacione importat quandam acrimoniam locutionis, 22. quest. 38. 1. c.

28 Disputatio cum infidelis intentione confutandi errores, vel causa exerciti, est laudabilis, sed absint rudes, nisi ab infidelibus tententur, 22. q. 10. 7. o.

29 Dispositio duplex, scilicet ad se, & ad alterum; & utraque opponitur paci, sed tantum secunda opponitur con cordiae, 22. q. 29. 1. ad 3

30 Distantia & propinquitas creaturarum ad Deum est similitudo vel dissimilitudo; non autem secundum locum, 1. q. 8. 1. ad 3

31 Proprietates in divinis determinant & distinguunt personas, non autem essentiam, 1. q. 40. 1. ad 2

32 Corruptibilis plus distat a Deo, quam incorruptibilia, ideo debilius esse recipiunt, 1. q. 65. 1. ad 1

33 Distinctio duplex, scilicet formalis, id est specifica, & materialis, id est numeralis, 1. q. 30. 3. c. & q. 47. 1. 2. corp.

34 Numeralis est propter specificam, quia specifica est nobilior, 1. q. 47. 2. corp.

35 Formalis semper requirit inaequitatem, 1. q. 47. 1. c.

36 Omnia que dicuntur secundum ordinem ad aliquid, distinguuntur secundum distinctionem eorum ad quae dicuntur, 12. q. 54. 2. corp.

37 Prima distinctio rerum a principio fuit solum a Deo, ad perfectionem universi, 1. q. 47. 1. o. & 2. c. & q. 65. 3. ad 2

38 Distinctio potentiarum non est secundum materialem, sed secundum formaliter distinctio nem obiectorum, quae est secundum rationem, 1. qu. 59. 2. ad 2. & q. 77. 3. ad 3. item q. 80. 1. ad 2. & 22. q. 17. 6. ad 1. & q. 47. 5. corp.

39 Ea quo non convenient in una potentia, ut differentiae, generalissima, & materia a seipsis distinguuntur, 1. q. 85. 1. ad 2

40 Omnis distinctio formalis est per aliquam oppositionem, 1. q. 36. 2. corp.

41 In divinis nulla est distinctio realis, nisi per oppositas relationes originis, 1. qu. 27. principio, item q. 28. 3. c. item q. 19. 4. c. & q. 30. 2. c. & q. 32. 3. c. ad 3. & q. 16. 2. c. ad 1. & q. 40. 2. 3. c. & q. 93. 5. c.

42 Distinctio realis in personis divinis fiat cum identitate essentiae, 1. q. 39. 1. o.

43 Non est per divisionem alicuius communis, quia essentia communis remaneat indi visa, sed opere distinctivaria constitue personas, 1. q. 40. 2. corp.

44 Est minima secundum

quantitatem, & est maxima secundum dignitatem & causam litatem, 1. q. 40. 2. ad 3

45 Proprietates in divinis determinant & distinguunt personas, non autem essentiam, 1. q. 40. 1. ad 2

46 Personae divinae consti tuuntur & distinguuntur per origines, sed primo & principius per relationes, 1. q. 40. 2. c. fin.

47 Relatio ut relatio non constituit, nec distinguunt per sonas divinas, sed ut divina, 1. q. 40. 2. o.

48 Remotis relationibus, per sonae divinae non distinguuntur, 1. q. 40. 3. o. & 3. qu. 3. 3. ad 3

49 Relations divinae distinguuntur ab invicem realiter, & relativa, non autem re absoluta, 1. q. 28. 3. o. & q. 30. 1. c. & 2. c.

50 Diversitas in Deo nulla est, 1. q. 31. 2. c. ad 1

51 Diversitas speciei sumitur a forma, 12. q. 23. 1. c. & q. 54. 1. ad 1

52 Materia secundum se diversificat genus, sed distinctio materie per quantitatem diversificat tantum individua, 1. q. 50. 4. c. item 12. qu. 23. 1. c. & q. 54. 1. ad 1

53 Diversitas materiae diversificans formam diversificat speciem, 22. quest. 154. 1. ad 1

54 Divinatio non dicitur, si quis praenuntiet ea quae ex necessitate eveniunt, vel ut in pluribus, quae humana ratioe pronosci possunt ex causis, neque etiam si quis futura aliqua contingentia Deo revelante cognoscat; tunc enim non ipse divinat, id est quod divinum est facit; sed magis quod divinum est suscipit, 22. q. 95. 1. c. fin.

55 Considerare hujusmodi effectus contingentes in seipsis antequam fiant non est alicius divini, sed est Dei proprium, qui folus in sua aeternitate videt ea quae futura sunt, quasi praesentia, 22. q. 95. 1. corp.

56 Si quis hujusmodi futura pra-

prænuntiare, aut prænoscere quoquaque modo præsumfere, nisi Deo revelante, manifeste usurpat sibi quod Dei est, & ex hoc aliqui divini dicuntur, 22. q. 95. 1. c.

4 Divini enim dicti sunt, secundum Isidorem, quasi Deo pleni, divinitatem enim se plenos simulast, & astutam quandom fraudulentiam hominibus futura conseruant, 22. q. 95. 1. c.

5 Homo habet naturalem inclinationem ad cognoscendum futura, secundum modum humanum, non autem secundum indebitum divinationis modum, 22. q. 95. 1. c.

6 Divinatio non dicatur ab ordinata participatione aliquis divini, sed ab indebita usurpatione eius quod Dei est, 22. q. 95. 1. c. ad 1.

7 Si huomodo divinatio canetur ex revelatione dæmonum, cum quibus pœna habentur vel expressa, quia ad hoc invocantur; vel tacita, quia hujusmodi divinatio extenditur ad id, ad quod se non potest extenderi, erit divinatio illicita, & superfictio, 22. q. 95. 6. fin.

8 Divinatio igitur est indebita usurpato prænuntiando futuros eventus, 22. q. 95. 1. o.

9 Semper est peccatum, quia semper in malam partem accipitur, secundum Hieronymum, 22. q. 95. 1. c. fin.

10 Provenit ex operatione dæmonum, ideo est species superstitionis, 22. q. 95. 2. o. item 3. c. princ.

11 Est species curiositatis, ratione finis, sed quoad modum operis est species superstitionis, 22. q. 95. 2. ad 1.

12 Genus divinationis tripliciter, scilicet necromantia, augurium, & fortilegium, quorum quolibet multas habet species, 22. q. 95. 3. o.

13 Falsa per invocationem dæmonum, per afta, somnia, auguria, vel fortis, non est licita, sed superfictio, 22. q. 95. o. item 9.6. 1. o.

14 Dæmones possunt dividere verum tripliciter, scilicet subtilitate nature, revelatio-

ne, & experientia, 1. q. 63. 1. ads. item 22. q. 172. 5. ad 1. item 6. o.

Divinum prædicatur de conscientia, & de personis divinis, 3. q. 16. 3. ad 3

1 Divisio duplex, scilicet secundum quantitatem, & secundum formam, prima est posterior uno, secunda vero prior, ideo diffinit unitatem, 1. q. 30. 3. c.

2 Continuum mathematicum dividitur in infinitum secundum eandem proportionem, non autem secundum eandem quantitatem, sed per minorum, 1. q. 48. 4. ad 3. & 12. q. 85. 3. c.

3 Unumquodque potest per se dividiri, secundum illud quod in eius ratione continetur, non autem per alia, 12. q. 95. 4. c.

4 Res dividitur per se per idolum quod convenit ei secundum genus, 12. q. 18. 7. c.

5 Partes divisionis univoce sunt coæquaæ secundum rationem generis, licet altera eam sit prior secundum rem; sed in analogia una earum semper est prior & ratio, 12. q. 61. 1. ad 1.

6 Omnis pluritalitas sequitur aliquam divisionem, 1. q. 30. 3. c.

7 Divisorum ex opposito aliqua sunt simul secundum rem, & secundum rationem, ut species animalis, & coloris, aliqua simul secundum rationem, sed unum est prius secundum rem, ut species numeri, figurae, & motus; aliqua quorum unum est prius allo secundum rem & secundum rationem, ut substantia accidente, 1. q. 77. 4. ad 1. & 12. q. 29. 2. ad 1.

8 Divitiae duplices, scilicet corporales, & spirituales, secunda sunt vera, non autem prima, 22. q. 126. 1. ad 3

9 Duplices, scilicet naturales, & artificiales, prima appetuntur finite, secunda dum habentur appetuntur finite, sed dum non habentur, infinite, 12. q. 2. 1. c. ad 3. & q. 30. 4. o.

10 Causant tria mala, quæ vitantur per paupertatem, scilicet sollicitudinem, elationem,

ne, & amorem carum, 22. q. 188. 7. c.

11 Divitiae non sunt finis oeconomicae, sed bene vivere, 22. q. 50. 3. ad 1

12 In quantum profunt ad virtutes, tantum bona, sed sunt male inquantum impediunt similiter & paupertas, 22. qu. 126. 1. ad 3

13 Deus dat aliquibus abundantiam dicitur, ut merita bona dispensations aequirant, 22. q. 417. 1. ad 1. & 22. q. 126. 1. ad 3

14 Difficile est inter divitias charitatem servare, quia impediunt eam principaliiter, alliciendo animum, & distrahendo, 22. qu. 186. 3. ad 4. & q. 188. 7. c.

15 Sunt viles, vanæ, & mutabiles, & ideo debent contenti, 22. q. 126. 1. ad 3

16 Divitiae de confilio abdicantur per perpetuam paupertatem, delitiae carnis per perpetuam calitatem, & superbia vita per obedientiam servitutem, 12. q. 108. 4. c. fin. & 22. q. 186. 6. o.

17 Diuturnitas aget amorem amicorum praesentis, absens autem diminuit, 22. qu. 49. 2. ad 2

18 Docere est agere vita agitiva, quodatum actum exteriorum, & interiorum, ut dirigit ad opas, sed est agere contemplativa se undam actum interiorum absolute, 22. qu. 184. 3. o.

19 Docere est agere vita agitiva, quodatum actum exteriorum, & interiorum, ut dirigit ad opas, sed est agere contemplativa se undam actum interiorum absolute, 22. qu. 184. 3. o.

20 Dicitur duplicitate, scilicet principaliter infundendo lumen, & instrumentaliter dirigendo. Secundum convenient angelis, illuminando alios de revelatione, & homini exteriorus administrando, proponendo exempla, vel applicando principia conclusioni, primum autem foli Deo, 1. q. 103. 1. o. & q. 117. 1. o. item 22. q. 173. 2. c. item 3. q. 69. 5. ad 2

21 Christus convenienter multa docuit in parabolis propter tria, scilicet tum quia connaturale est homini per sensibilitatem devenire in cognitionem intelligibilium, tum proper simplicitatem quorundam au-

D O 283
dientium, tum stanti ut indicatis divina mysteria occultantur, 3. q. 42. 3. o.

22 Docere per modum exhortationis privatæ convenit mulieri, non autem publice prædicare, 22. q. 177. 2. o. & 3. q. 55. 1. ad 3. & q. 67. 4. ad 2

23 Nullus potest seipsum proprie docere, 1. q. 117. 1. ad 4

24 Docere habet duplitem materiam, scilicet scientiam, & discipulum, ideo construitur cum duplice accusativo, 22. q. 181. 3. c.

25 Ad docendum alios in divisionis tria requiruntur, scilicet plenitudo cognitionis, vis probandi, & pronunciatio, 12. q. 111. 4. c.

26 Docerit docendo debet facere tria, scilicet instruere, delectare, & festinare, 22. q. 177. 1. c.

27 Docilitas est aptitudo bene acquirendi rectam opinionem ab alio, sicut folertia a seipso, 22. q. 48. c. & q. 49. 3. o. item 4. c.

28 Docilitas secundum aptitudinem est a natura. Sed ad eius consummationem plenum valet studium, scilicet sollicitate, frequenter, & reverenter animorum applicando documentis majorum, non negligendo ea per ignoriam, nec contempnendo per superbiam, 22. q. 49. 3. ad 2

29 Doctor primus & principalis doctrina spiritualis & fidei fuit Christus, 3. quest. 7. 7. c.

30 Fuit verissime doctor, & martyr, & virgo, 22. q. 153. 4. c.

31 Quia Catholicae veritatis doctor non solum proverbos debet instruere, sed ad cunctum etiam incipientes erudiere; propositum nostrum in hoc opere est, ea que ad christianam religionem pertinent, eo modo tradere, secundum quod congruit eruditioni incipientium, 1. prol. princ. item 22. q. 189. 1. ad 4

32 Autoritas sacrae scripturarum autoritati cuicunque doctoris prefertur, 1. qu. 1. 8. ad 2

33 Doctrina tripliciter est oc-

cul-

284 D O
culta, scilicet ex intentione docentis propter invidiam vel turpitudinem rei; secundo quia paucis ostenditur; tertio ex modo, scilicet figuraliter. Sed doctrina Christi fuit occulta tertio modo tantum, 3. q. 42. 3. corp.

2 In doctrina sacra multa occultantur, maxime infidelibus, ne irrideantur, 1. q. 1. 9. ad 3. fin. item 22. q. 40. 3. c.

3 Christus noluit scribere doctrinam suam, triplici ratione, scilicet propter dignitatem Christi, propter excellentiam doctrinae, & propter spiritualitatem ejus, 3. q. 42. 4. o.

4 Divina doctrina dicitur lac, triplici ratione, scilicet propter pulchritudinem, propter dulcedinem, & propter suendi facilitatem, 22. q. 189. 1. ad 4.

5 Doctrina ostenditur esse vera, per hoc quod confortat rationem. Et similiter lex, 12. q. 98. 1. c.

6 Homo adjuvatur & impeditur interius a doctrina duplicitate, scilicet propter virtutem & culpam doctorum vel auditorum, 22. q. 177. 1. ad 3. item 189. 1. ad 4. item 10. o.

7 Nomen doctrinae & disciplinae ad inquisitionem cognitionis pertinet. Nam doctrina est actio ejus, qui aliquid cognoscere. Disciplina autem est receptio cognitionis ab aliquo. Et debet esse a facilioribus, 22. q. 189. 1. ad 4.

8 Dolor est passio anima in appetitu sensitivo vel intellectivo, 12. quæst. 35. 1. o. item 3. quæst. 84. 8. 9. o. item qu. 8. 1. c.

9 Dolor interior est simpliciter major dolore exteriori, 12. q. 35. 7. o. item q. 37. 1. ad 3.

10 Dolor magis fugitur, quam ametur voluptas, quia minor est amor voluntatis, quam amor conseruationis sui, cui correspondet doloris fuga, 12. q. 9. 3. ad 1. item q. 35. 6. b. item 6. fin. item 22. q. 123. 11. c. item q. 138. 1. c. item q. 142. 3. ad 2.

11 Sicut dolor minuitur ex

diuturnitate, sic timor ex præmeditatione, 12. q. 42. 5. c.

12 Innocentia patientis minuit dolorem, quoad numerum, quia non dolet de tor. Sed auget intensivè per se, quia magis indigne, 3. q. 46. 6. ad 5.

13 Dolos & tristitia sunt tandem de contrariantibus voluntati, 1. q. 103. 7. c.

14 Tristitia est species doloris, conseqvens interiore aprehensione tantum. Sed dolor conseqvens ad omnem aprehensionem, 12. q. 35. 2. 2. o. item 9. ad 3. item 3. q. 15. 6. c.

15 Omnis dolor & tristitia secundum se sunt mala. Sed præsupposita præstantia mali, sunt bona, 12. q. 39. 1. o. item q. 59. 3. o. & 3. q. 15. 5. 6. c.

16 Dolor & tristitia possunt esse bona honesta, & utilia, ratione fogæ mali, 12. q. 39. 2. 3. o. item 3. qu. 15. 6. ad 2. item ad 3. item q. 40. 6. ad 2.

17 Impossibile est aliquam tristitiam vel dolorem esse summum malum, 12. q. 39. 4. o.

18 Dolor & gaudium sensitivi nullo modo possunt esse simili, quia semper contrariantur, saltem secundum motum cordis, secundum dilatationem & constrictiōnem, 3. qu. 84. 9. ad 2.

19 Ad dolorem requirantur duo, scilicet conjunctio mali, & perceptio ejus, 12. q. 35. 1. 7. c. item q. 41. 3. c. item 3. q. 15. 5. 6. o.

20 Malum conjunctum est magis causa doloris & tristitiae, quam bonum amissum, 12. q. 36. 1. o.

21 Malum conjunctum causat dolorem ut finis; sed amor inde principium primum, & aliquando concipientia. Sed odium, ut principium secundum, 12. qu. 36. 2. o. item 4. corp.

22 Appetitus unitatis, non cuiuslibet, sed ejus qua est de perfectione naturæ, causat dolorem, 12. q. 36. 3. o.

23 Potest major non tollens inclinationem, sed repugnans ei, causat dolorem, in quantum infert malum, 12. q. 36. 4. o.

17 Pas.

D O

17 Passio Christi ratione defecus humani caufat in nobis dolorem & tristitiam, sed ratione beniginitatis Dei caufat lactitiam, 22. q. 82. 4. ad 1.

18 In Christo fuit verus dolor sensibilis, 3. q. 15. 5. o. item q. 46. 6. c.

19 Dolor Christi in passione pervenit usque ad rationem superiorem, 1. q. 46. 8. o.

20 Non impediebat delectationem fruitionis ejus, nec e converso, 3. q. 15. 5. ad 3. item 6. c. item 9. ad 3. item q. 46. 6. c. fin. item ad 2. item 8. o.

21 Interior & exterior fuit maximus, 3. q. 46. 6. o. & q. 48. 2. c.

22 Christus doluit pro omnibus peccatis simul, 3. q. 46. 6. ad 4

23 Magis dolebat de miseriis nostris, quam de passione sua, 3. q. 46. 6. ad 4

24 Fuit major dolore cuiuscunquam contriti, 3. q. 46. 6. ad 3. item ad 4

25 Fuit major dolore Adæ, si passus fuisset in innocentia, 3. q. 46. 6. ad 3

26 Dolor & tristitia nullo modo sunt in Deo, 1. qu. 20. 1. ad 2

27 Mater Christi peperit sine dolore & cum maxima iunctudine, 22. q. 164. 2. ad 3. item q. 3. 35. 6. 2

28 Beati non dolent de malis quæ fecerunt, 12. q. 59. 3. ad 1. item 3. q. 48. 8. c.

29 Dolus propriè accipitur tantum in malo, sed abusive in bono, 22. q. 55. 4. ad 1

30 Dolus principialiter est in verbis, 22. qu. 55. 4. ad 2. item 5. c.

31 Fit tripliciter, scil. corde, ore, & opere. Sed frus propriæ est tantum in factis, 22. q. 55. 4. ad 2. & 5. c. & q. 111. 3. ad 2. & q. 118. 8. c. ad 2

32 Dominatio significat tria, scilicet libertatem rigidam, & inflexibilem gubernationem, & appetitum, & participacionem veri dominii, 1. q. 108. 5.

33 Dominationes præcipiunt, potestates ordinant, & principatus dirigunt, 1. q. 108. 5. ad 3

D O 285
1 Dominicus potest prædictari de qualibet re Christi, non autem de homine Christo, 3. q. 16. 3. o.

2 Deus est principium & finis, & est realiter Dominus omnium, quia creatura subiecta ei realiter, 1. q. 13. 7. ad 5. & 3. q. 35. 5. c.

3 Dominum convenit Deo realiter ab æterno, quoad potestatem, non autem quoad relationem. Sed fundamentum relationis domini est potestas, 1. q. 13. 7. ad 1. & ad 6. & 8. ad 1

4 Sola creatura rationalis habet dominium sui actus, 12. q. 1. 2. c. & quæst. 6. 2. ad 2. & q. 15. 2. c.

5 Homo est dominus suarum operationum, per intellectum & voluntatem, 12. q. 1. 1. c. & q. 6. 2. ad 2. item q. 21. 2. c. & q. 109. 2. ad 1. & 2. q. 158. 2. ad 3

6 Sumus domini nostrorum actuorum, secundum quod possumus hoc, vel illud eligere. Ideo non sumus domini appetitus ultimi finis, 1. q. 82. 1. ad 3

7 Homo in statu innocentia habuisset dominium super animalia imperando & utendo libere, non autem super Angelos, 1. q. 96. 1. 2. o.

8 Nec habuisset dominium servile super homines, sed dominium liberorum, 1. q. 92. 1. ad 2. & q. 96. 4. o. item 12. q. 164. 2. c. ad 1. & q. 189. 3. ad 2

9 In simonia transfert dominium, non autem in furto nec in rapina, nec in usuris, 22. q. 18. 3. c. ad 3

10 Dominus non est unum simpliciter, sed aggregatione. Nec forma ejus, qua est compositione vel ordo, dat esse & speciem toti, & cuiilibet parti ejus, 1. q. 76. 8. c.

11 Donatus hereticus rebaptizans est condemnatus in Concilio Tolerano, 3. q. 66. 8. c.

12 Donec quandoque significat tempus certum, quandoque vero tempus infinitum, 3. qu. 28. 3. ad 2

13 Donum est proprium no-

286 D O
men Spiritus sancti, 1. q. 38.
2. o.

2. Est nomen personale in
divinis, 1. q. 38. 1. o.

3 In nomine domini importa-
tur proprietas originis Spiritus
sancti, quae est processio, 1. q.
38. 2. ad 2.

4 Importat distinctionem
personalem, secundum quod
est alicuius, secundum origi-
nem. Sed Spiritus sanctus dat
se secundum quod est sui i-
plius, 1. q. 38. 1. ad 1

5 Dicitur tripliciter, scilicet
per identitatem, secundum ori-
ginem, & secundum subje-
ctionem. Primo modo conve-
nit essentia Dei, secundo per-
sonam, tertio creaturam tantum,
1. quest. 38. 1. ad 1 & ad 2 item
ad 3.

6 Spiritus sanctus est ratio
omnium donorum Dei, quorum
principium est voluntas
Dei, 1. q. 38. 2. o. & q. 43. 5. ad 1

7 Omnia dona sub ratione
domini manifestant Spiritum san-
ctum. Sed secundum speciem
domi aliqua dona manifestant
filium, ut sapientia, & sci-
entia, 1. q. 43. 5. ad 1

8 Dona Spiritus sancti sunt
tantum septem, scilicet sa-
pientia, intellectus, consilium,
fortitudo, scientia, pietas, &
timor domini, 1. q. 68. 4. o. &
21. q. 8. 6. o. & q. 45. 2. ad 3

9 Et numerantur partim se-
cundum dignitatem eorum, &
partim secundum materias, 12.
q. 68. 7. o.

10 Circa materias omnium
virtutum oportet esse aliquod
de septem donis, 12. q. 68. 4. 7.
c. & q. 69. 1. ad 3

11 Septem dona perficiunt
hominem, ut sequatur motum
Dei, virtutes autem perficiunt,
ut sequatur motum rationis,
12. q. 68. o. & q. 69. 1. c. & 22. q.
8. 5. c. item q. 9. 9. c. & q. 52. 1.
3. c. & q. 121. 1. c. & q. 139. 1. c.
& 3. q. 7. 5. c. ad 1

12 Sunt priora virtutibus
intellectualibus & moralibus,
ordine perfectionis & dignita-
tis, sed e converso ordine ge-
nerationis & dispositionis, 12.
q. 68. 8. ad 2

13 Et sunt dona Spiritus

D O
sancti, secundum quod chari-
tate informantur. Ideo eis
nullus male uitur, 12. q. 68.
8. ad 3

14 Excellent omnes virtutes
morales, & intellectualues, sed
excelluntur a virtutibus theo-
logicis, 12. q. 68. 1. 8. o. & q. 69.
1. ad 1. item 22. q. 9. 1. ad 1. &
q. 19. 9. ad 4. & q. 81. 2. ad 1

15 Praesupponant tres vir-
tutes theologicas, sicut qua-
dam radices, ad quas per-
tinent, sicut & carum derivatio-
nes, 12. q. 68. 4. ad 1. & 20. c. ad
3. & 22. q. 19. 9. ad 4. & q. 139. 2.
ad 2

16 Sunt principia virtutum
intellectualium, & moralium,
12. q. 19. 9. ad 4.

17 Omnia septem dona sunt
connexa, quia habens unum
habet omnia, & charitatem, &
conversio, 12. q. 68. 5. o. & 22.
q. 19. 9. c. & q. 139. 1. ad 2. item
3. q. 7. 5. ad 3

18 Sunt in omnibus viribus
hominis, in quibus sunt virtu-
tes, 12. q. 68. 4. 7. 7. c.

19 Tria sunt in parte appe-
titiva, scilicet donum fortitudi-
nis, pietatis, & timoris; re-
liqua vero in parte cognoscitiva,
22. q. 8. 6. c.

20 Dona, quorum unum di-
gitaliter, combinantur si-
mul, 12. q. 68. 4. o. &
21. q. 8. 6. o. & q. 45. 2. ad 3

21 Sunt habitus in anima,
12. q. 68. 7. o.

22 Sunt necessaria ad finem
supernaturalem, non autem ad
finem naturalem, 12. q. 68. 2. o.
& 3. ad 1. item ad 3

23 Habent duplices actus,
unum in via, & alium in pa-
tria, 12. q. 68. 6. ad 2

24 In patria habeunt actus
suis circa ea, quae pertinent
ad vitam contemplativam, non
autem circa ea quae pertinent
ad vitam activam, 22. q. 68. 6.
ad 3

25 Manent in beatis secun-
dum essentiam non circa idem,
nec cum eodem actu, 12. q. 68.
6. o. item 22. q. 8. 7. o. item q.
139. 1. ad 2. item 3. q. 7. ad 3
26 Dona Dei secundum di-
vergas rationes emanant a bo-
nitate, misericordia, liberali-
tate, & justitia, 1. q. 21. 3. c.
item

D O
item 22. q. 31. 1. ad 2. item ad 3.
27 Præcipuum omnium do-
norum Dei fuit filius ejus, 12.
q. 103. 3. c.

28 Remissio peccatorum est
majus donum Dei, quam in-
nocentia ex parte recipientis,
sed e converso ex parte dati.
Ideo penitentes magis tenetur
ad gratiarum actiones, quam
innocens, 1. q. 20. 4. ad 4. item
22. q. 106. 2. o. item 3. q. 98. 2. ad
3. & q. 89. 1. ad 3

29 Dormiens quandoque syl-
logizat, licet semper cum ali-
quo errore, 1. q. 84. 8. ad 2. item
22. q. 154. 5. ad 2

30 + Interdom similitudini-
bus rerum inharetur, sicut
rebus ipsi, ut patet in dor-
mientibus, 1. q. 15. 5. ad 3. fin.
item 22. q. 154. 5. c.

31 Dotes animae sunt tres,
scilicet visio, fructus, & com-
prehensionis. Et dotes corporis
sunt quatuor, scilicet subtili-
tas, astilites, claritas, & impas-
sibilitas, 1. q. 12. 7. ad 1. & 3.
q. 45. 1. ad 3

32 Dotes corporis procedunt
ex virtute animæ glorificatae,
secundum quod anima causat
quatuor in corpore, scilicet
esse substantiale, vires, formas
secundarias, scilicet acciden-
tales, & motione expeditum, 3.
q. 28. 2. ad 3. item q. 45. 2. c.

33 Christus ante resurrec-
tionem non habuit dotes corpo-
ris secundum habitum, sed
tantum agnos supernaturaliter,
contra Ugonem de sancto Vi-
tore, 3. quest. 38. 2. ad 3. item
qu. 45. 1. ad 3. item 2. o. item
q. 81. 3. c.

34 Aliquis donis, quae a
Theologis dotes appellantur,
ornabuntur beati in paradiso,
suppl. q. 95. 1. o.

35 Beatitude, & dons realiter
inter se differunt, suppl.
q. 95. 2. c.

36 Si Christo aliquo modo
competat habere dotes, non
ita proprie sicut familiæ
competit, cum tamen ea quae
doles vocantur, excellentissi-
me ei convenient, suppl.
q. 95. 3. c.

37 Dotes proprie non com-
petunt Angelis, sicut & homi-
ni, ratione cuiuscunque ex-
cellentiæ, vel proprie, fei-
lantur ut reverentiam exhiben-
tent servi domino. Prima ha-
bet diversas species secundum
diverstatem excellentiæ, ut
pietatem, observantiam, &
huiusmodi; non autem secun-
da, sed est species observantia,

nibus, sed metaphorice, suppl.
q. 95. 4. o.

38 Convenienter tres assigna-
tae sunt anima dotes, scilicet
visio quæ fidei, comprehen-
sio quæ sp̄i, fructus quæ cha-
ritati responder, suppl. q.
95. 5. c.

39 Dubitario dicitur dupli-
citer, scilicet motus rationis
supra utramque partem con-
tradicione, cum formidine
determinandi alteram partem
eius, & formido affectus ad
aliquid terrible sustinendum.
Prima non fuit in Christo,
sed secunda, non secundum
rationem, sed secundum sen-
sualitatem, 3. qu. 18. 4. ad 1.
item 22. q. 154. 5. ad 2

40 Non potest esse in Deo,
ne in Angelis, 3. q. 18. 4. ad 1

41 Duplex, scilicet infidelitas,
& admirationis. Secunda
fuit in matre Christi, non au-
tem primæ, 3. q. 27. 4. ad 2. &
q. 30. 4. ad 2

42 Dubia de personis debent
in meliore partem interpre-
tari determinando, de rebus
autem in partem veriore,
supponendo, 22. q. 60. 4. o.

43 Dulcum est illicitum. Et
magis convenient ei ratio for-
tium, quam judicio cum fer-
ro carenti. + Judicia tamen
huiusmodi sunt prohibita, quia
sunt de occultis, quæ divino
judicio reservantur, 22. q. 95. 8.
ad 2

44 Dulcedinem suam a bonis
Dens quandoque abscondit, ut
eam ardenter querant, 12. q.
112. 5. c.

45 Dulia est honor & ser-
vitus debita creature, sed larvia
est honor & servitus debita fo-
li Deo; ideo differunt specie,
22. q. 103. 3. o.

46 Dulia sumitur dupliciter,
scilicet communiter, ut exhibe-
ret reverentiam omni homi-
ni, ratione cuiuscunque ex-
cellentiæ, vel proprie, fei-
lantur ut reverentiam exhiben-
tent servi domino. Prima ha-
bet diversas species secundum
diverstatem excellentiæ, ut
pietatem, observantiam, &
huiusmodi; non autem secun-
da, sed est species observantia,

qua

qua est ad omnes dignitate excellentes , 22. q. 103. 3. c. item 4. o.

¹ Duo dicitur , quasi habens dualitatem non in alio , sed in seipso , de quo praedican- tur duo 3. qu. 17. 1. ad 6.

² Duo aliquando pro uno accipiuntur , 1. q. 70. 1. c.

³ Unum aliquando habet vim duorum , 1. quæst. 39. 2. c. ad 4.

¹ Duplicitas cordis est aliud ostendere , & aliud inten- dere , 22. qu. 109. 2. ad 4. & q. 111. 3. ad 2.

² Ue est veritatis animi ad diversa , est aliquid confe- quens ad luxuriam , sicut & inconstitutia , 22. quæst. 53. 6. ad 3.

¹ Durationis potentio vi- detur attendi secundum ope- rationem , magis quam secun- dum esse , sicut & t. mps est numerus motus , 1. q. 10. 1. ad 2. fin.

² Duratio pœnæ respondet culpi ex parte maculæ , & non ex parte actus , 12. quæst. 87. 4. ad 3.

³ Non respondet durationi culpi , nec in iudicio divino , nec humano , 17. quæst. 87. 3. ad 1.

⁴ Duratio Dei , æternitas , & essentia ejus , sunt eadem res , 1. q. 10. 2. o.

Duritas est in sacramento Eucharistie , sine materia , 3. q. 77. 7. ad 2.

E

¹ Adem eidem sunt ean- dem inter se , tunc folium , quando in tercio sunt eadem re & ratione , 1. q. 28. 3. ad 1.

¹ Ebrietas dicitur dupli- citer , scilicet defectus rationis , ex nimio potu vini , & actus causans eum . Secunda est pec- catum , non autem prima , 22. q. 150. 1. o.

² Ebrietas nescientis pe- ciatum vini non est peccatum ; scientis autem , sed non cre- dientis inebriari , est peccatum veniale . Altero vero est pec- catum mortale , 12. quæst. 88.

5. ad 1. & 22. quæst. 150. 1. o.

³ Daus vinum prono ad e- brietatem scienter peccat , 22. q. 150. 1. ad 2.

⁴ Ebrietas est species gulæ , divisa contra comeditiones , 22. q. 150. 1. c.

⁵ Non est gravissimum pec- catorum , 22. qu. 150. 3. o.

⁶ Voluntaria in sua causa excusat totaliter a pec- cato , nec totaliter excusat fe- quens peccatum , 12. q. 77. 7. cor. ad 3.

⁷ ⁺ Ebrietas sine peccato tollit totam culpam actus fe- quentis , sicut forte accidit de Loth , & Noe , 22. qu. 150. 1. 4. c.

⁸ Loth culpandus est , non quantum ille incepitus , sed quantum ebrietas meruit , 22. q. 150. 4. c. fin.

⁹ Ebrietas cum peccato di- minuit culpam actus sequentis , inquantum diminuit vo- luntarium , 12. qu. 76. 4. ad 2. item ad 4. item 22. quæst. 150. 4. o.

¹⁰ Vitium contrarium e- brietati est peccatum , scilicet abstinere a vino , in magna gravamen naturæ scienter . Et caret nomine , 12. q. 150. 1. ad 3.

¹¹ ⁺ Ebrius homicida me- retur duplices maledictiones , propter duplex peccatum . Vel secundum legem Pittaci , qui id sua lege fancivit , non re- spiciendo ebriosi veniam , sed utilitatem , contra quam ebrius peccat , 12. q. 76. 4. ad 4. & 22. q. 150. 4. ad 1.

¹² Ecclesia dicitur dupli- citer , scilicet militans & tri- umphans , 3. q. 68. 9. o.

¹³ Corpus Ecclesie mysticum constitutus in hominibus , & An- gelis , ex viatoribus & beatis , 3. q. 8. 4. c. ad 2.

¹⁴ Una est Ecclesia omnium fidelium novi & veteris testi- menti . Nec synagoga fuit concubina , sed vera sponsa & uxor Christi , 3. q. 8. 3. ad 3.

¹⁵ Decor Ecclesie principa- liter constitut in interioribus , ad quem etiam actus exterior- res pertinent , inquantum ab in-

interiori decore progrediu- tur , vel ipsum conservant , 12. q. 101. 2. corp. ad 3.

¹⁶ Ecclesia potest condere leg- gen in pertinencibus ad cul- tum Dei , & ad subjectionem infidelium , & rerum suarum , 22. q. 10. 10. c. item quæst. 66. 8. ad 2.

¹⁷ Solus Christus fundavit Ec- cleiam , cuius ministerium com- missit Petro & successoribus e- ius , in adiunctionem , & non in destrucionem , 22. qu. 88. 12. ad 2.

¹⁸ Nullus prohibetur ingredi Ecclesiam , & audire verbum Dei usque ad missam cate- cumenorum , 3. q. 8. 1. c. ad 4.

¹⁹ In casu necessitatis licet vendere aut emere terram , ubi quondam fuit ecclesia , 12. q. 100. 4. ad 1. & 2. & ad 2.

²⁰ Ecclesiasticus liber per- net ad legem veterem , 22. qu. 16. 1. ad 5.

²¹ Ecclesiasticus liber non computatur inter canonicas scripturas apud Hebreos , 1. q. 89. 8. ad 2.

²² Eclipsis apparentis in passione Christi fuit quatuorpticum miraculosa , scilicet primo mi- raculum secundum Dionysium , & A- strologos naturalis eclipsis so- lis , per interpositionem lunæ , nonquando accidit , nisi tempo- re conjunctionis solis & lunæ , quæ tunc non fuit . Secundo , quia cum circa horam sextam luna fuisse simul cum sole in medio cœli , in vesperis ap- paruit in suo loco , id est in oriente opposita soli . Tertio , quia tunc luna jam pertransi- rat solem , & distabat , quasi per medietatem circuli , in op- positione existens . Quarto , quia tunc luna miraculose ab oriente versus occidentem re- dierat non pertransivit solem , ut esset eo occidentalior , sed postquam pervenit ad terminum solis , reversa est versus orientem . Quinto , quia se- cundum Chrysostomum , tri- bus horis tunc tenebre reman- serunt , cum eclipsis solis in momento pertransireat , 3. q. 44. 2. ad 2.

²³ Educi de potentia , est fieri

in actu , quod prius erat in po- tentia ; & dependet a ma- teria , & fit per agens natu- rale , 1. q. 90. 2. ad 2.

²⁴ Quilibet effectus Dei est ex- qualitera tota Trinitate , 1. q. 32. 1. c. item 3. q. 23. 2. c.

²⁵ Omnis effectus repræsen- tat aliqualter causam suam , 1. q. 45. 7. c.

²⁶ Nullus effectus est species sua causa , 22. q. 110. 1. c. fi. item ad 3.

²⁷ Omne signum corporale est effectus signati : vel proce- dit ab eadem causa , 22. qu. 95. 5. c.

²⁸ Effectus positivus prior est effectu privativo , ordine for- ma , sed ordine materiæ est converso , 3. qu. 62. 6. ad 3. & q. 70. 4. c.

²⁹ Impossible est quod illud quod est per accidens sit effec- tus per se aliquius virtutis celestis vel alterius agentis naturalis , 1. q. 116. 1. c. item 22. q. 95. 5. c.

³⁰ Agitudo non est pura pri- vatio , sed dicit humores in- ordinate dispositos , 12. qu. 82. x. ad 1.

³¹ Non est æqualiter in om- nibus , sicut nec causa ejus , 12. q. 82. 4. ad 2.

³² Elefio pertinet determi- nate ad unam potentiam , scilicet ad voluntatem , 1. q. 83. 3. c.

³³ Elefio sequitur inquisi- tionem , in hominibus tantum , 3. q. 22. 1. ad 1. item q. 59. 2. ad 1. item q. 6. 2. ad 1. item 3. q. 18. 4. ad 2. & q. 34. 2. ad 2.

³⁴ Est tantum de possibili- 12. q. 13. 5. o.

³⁵ Non est de ultimo fine , sed tantum de iis , quæ sunt ad finem , 1. q. 82. 1. ad 1. & 12. q. 13. 3. o. item 4. 6. c. & 22. q. 24. 1. ad 3. item q. 33. 1. ad 2. item q. 47. 1. ad 2. item 3. q. 18. 4. c.

³⁶ Est tantum de actibus hu- manis , vel de alia re cum actu humano 12. q. 13. 4. o. item s.c.

³⁷ Ad bonam elefionem re- quiruntur duo , scilicet intentio

N